

Latvijas ardeņu zirgu šķirnes saglabāšanas programma 2016 – 2026.gadam

Kāpēc? Kā? Kas? Kādam mērķim?

LATVIJĀ SELEKCIONĒTĀS
VIETĒJĀS ZIRGU ŠĶIRNES

Vai viņi bija?

?

- 19.gs. otrajā pusē, dažādas šķirnes
- Oktes zirgaudzētava, izmantoja vieglāka tipa beļģu ardenus
- 1945. gadā Latvijā pēc šķirnes lopu uzskaites datiem:

vezumnieki 17,73%

Jelgavas apriņķī vezumnieki 52,8%,

Liepājas apriņķī vezumnieki 49,7%.

1948. gadā – Baltijas ardenis

1953. gadā - Igaunijas smagais braucamzīrgs

1963. gadā - Lietuvas smagais braucamzīrgs.

LATVIJAS PSR LAUKSAIMNIECĪBAS MINISTRIJA
VALSTS CILTS LIETU INSPEKCIJA
МИНИСТЕРСТВО СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА ЛАТВИЙСКОЙ ССР
ГОСУДАРСТВЕННАЯ ПЛЕМЕННАЯ ИНСПЕКЦИЯ

LATVIJAS PSR ZIRGU
VALSTS CILTSGRĀMATA
ГОСУДАРСТВЕННАЯ
ПЛЕМЕННАЯ КНИГА ЛОШАДЕЙ
ЛАТВИЙСКОЙ ССР

XIV
SĒJUMS — TOM

LATVIJAS BRAUCAMIE — ЛАТВИЙСКИЕ УПРЯЖНЫЕ
LATVIJAS ARDENI — ЛАТВИЙСКИЕ АРДЕНА
RIKSOTAJI — РЫСИСТЫЕ

Rediģējis vec. ciltslīetu inspektors
J. Ozols

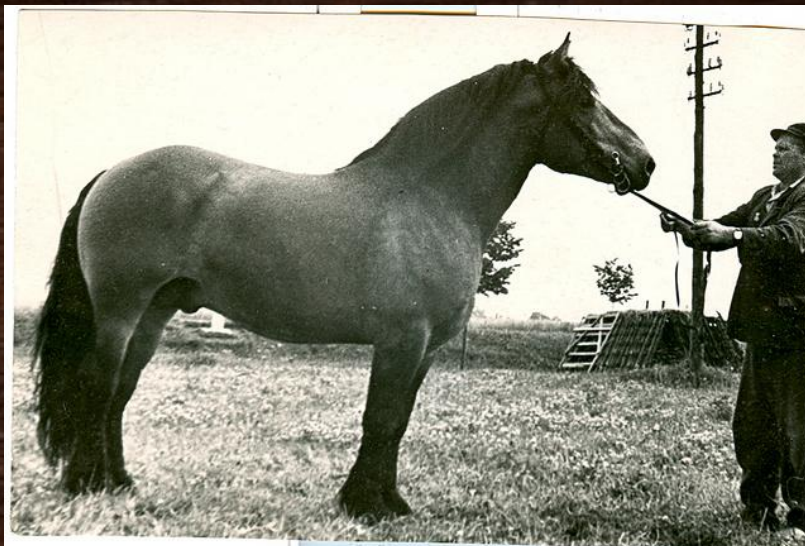
ERZEĻI — ЖЕРЕБЦЫ

Lb	522—	603
Lbk	2483—	2517
A	409—	426
Ak	1177—	1194
R	211—	222
Rk	2313—	2350

KEVES — КОБЫЛЫ

Lb	708—	799
Lbk	18968—	19493
A	348—	365
Ak	6015—	6300
R	181—	183
Rk	7279—	7366

RĪGA — 1960

**Latvijas ardeņu šķirnes
zirgi** - 1967. gadā
izdotajā Latvijas PSR
zirgu Valsts cilgrāmā

(Pēteris Stikāns, Latvijas Lopkopības
un veterinārijas zinātniski
pētnieciskā institūta vecākais
zinātniskais līdzstrādnieks)

Vai viņi vēl ir?

?

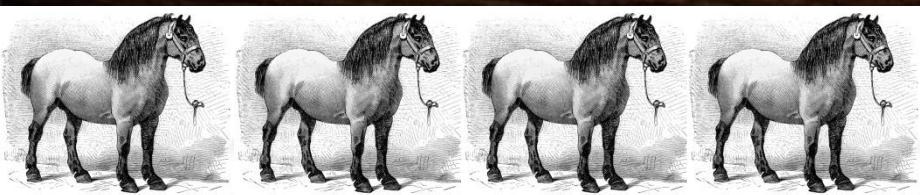

Programmas mērķis

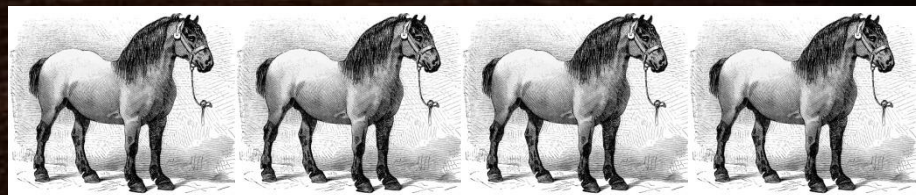
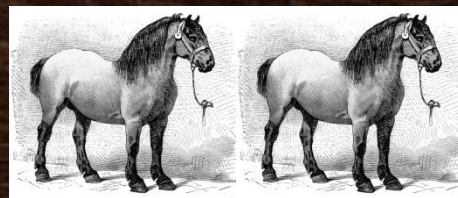
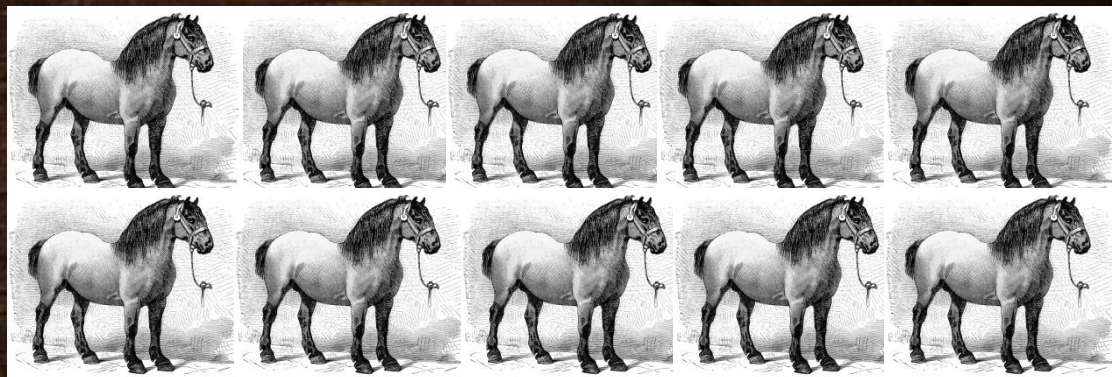
Latvijas ardeņu šķirnes saglabāšanas mērķis ir atjaunot apdraudētu, Latvijā izveidotu zirgu šķirni kā kultūrvēsturisku vērtību un veicināt interesi par šīs šķirnes audzēšanu un daudzveidīgu izmantošanu, atbilstoši mūsdienu prasībām.

Latvijas ardeņu šķirnes zirgu saglabāšanas programma ietver ciltsdarba pasākumu kompleksu mazskaitlīgas un kritiski apdraudētas vietējās zirgu šķirnes saglabāšanai.

Šķirnes saglabāšana

Šķirnes veidošana

Sugu variācija jeb daudzveidība

Ģenētiskās rezerves
- neizmantotas vai
maz izmantotas
šķirnes un dzīvnieku
grupas

Vēsturiska un
kultūras interese.
Zirgs kā kultūras
piemineklis

Vēsturiska
šķirņu
daudzveidība

Ģenētiski atšķirīgu šķirņu
veidošanās gan atšķirīgas
vides, gan cilvēka veiktas
selekcijas ietekmē

Šķirņu izdzīvošana
periodos ar zemu
pieprasījumu starp
periodiem ar augstu
pieprasījumu

Šķirņu pamatkategorijas:

- izmirušas
- kritiskas
- apdraudētas
- nav apdraudētas

Rīcība

**Pārbaudīta visa
iespējamā informācija
par zirga izcelšanos**

**Šaurs vērtētāju loks un
savstarpēja dalīšanās ar
informāciju**

Zirga tips!

**Zirgi dzimuši lielākoties
ardeņu audzēšanas
novados**

**Komisijas lēmums par
zirga atbilstības atzīšanu
vai neatzīšanu**

Novērtētie zirgi uz 2017.gada 25.martu

Ērzeļi

Dzimšanas gads	Vārds	Vērtējums bez darbaspēju vērtējuma
2011	Deksters	37
2006	Ducis	40
2003	Temors	41
1999	Salnis	38
2000	Miķelis	36
2015	Mārtiņš	44

Ērzeļiem

vidējais augstums skaustā 159 cm
vidējais krūšu apkārtmērs 206 cm
vidējais pēdvidus apkārtmērs 26 cm

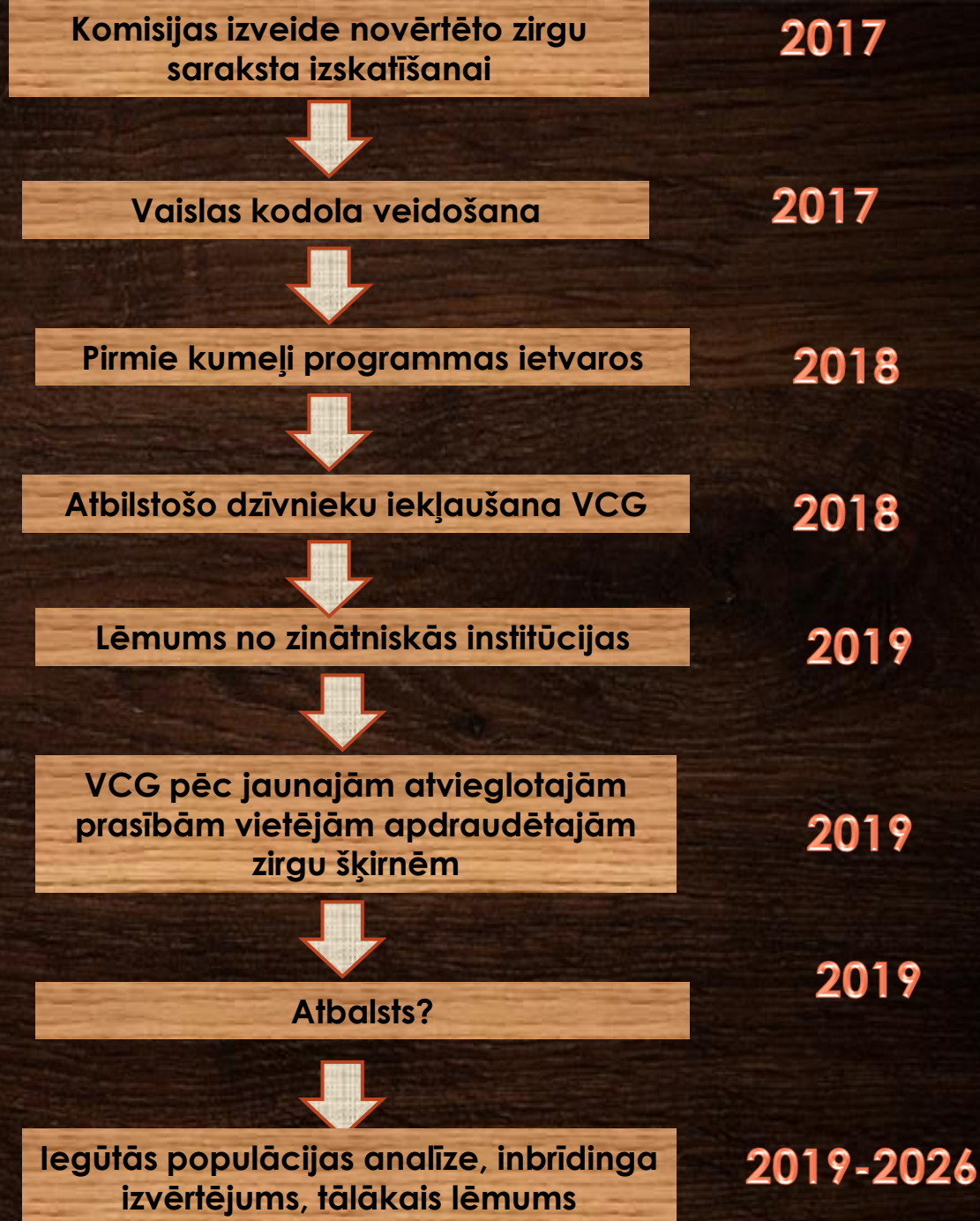
Ķēves

Dzimšanas gads	Vārds	Vērtējums bez darbaspēju vērtējuma
1998	Hanna	41
2000	Zilacīte	41
1999	Sirme	37
2005	Dūna	40
2015	Milēdija	37
2004	Cigle	42
2010	Mimi	44
2014	Maija	45
1998	Čersalda	35
2003	Bulta	34
2015	Bārbele	39
2013	Bārbija	37

Ķēvēm

vidējais augstums skaustā 155 cm
vidējais krūšu apkārtmērs 209 cm
vidējais pēdvidus apkārtmērs 24 cm

Kas tālāk?

LATVIJAS ARDĒNU ŠKIRNES ZIRGU VĒRTĒŠANA UN IZLASE

Zirga atbilstību
šķirnei nosaka divi
kritēriji:

- Tips
- Izcelsme (šķirnība,
dzimšanas vieta)

LATVIJAS ARDĒNU ŠKIRNES ZIRGU VĒRTĒŠANA UN IZLASE

Pārējo kritēriju novērtējums raksturo zirga kā vaislas dzīvnieka kvalitāti.

Zirgus vērtē pēc sekojošiem kritērijiem:

- Tipa
- Izcelsmes
- Temperamenta un labdabīguma
- Priekškāju un pakaļkāju kvalitātes
- Ķermeņa platumiem
- Gaitu kvalitātes.

Tips. Raksturīgie Latvijas ardeņu šķirnes zirgu izmēri (cm)

Vaislas ērzeļi

- 155-162
- 200-220
- 24-26

Vaislas ķēves

- 152-160
- 200-220
- 23-24

Atzīmi par tipiskumu samazina zirgiem ar ievērojami zemākiem izmēriem krūšu apkārtmēram, pēdvidus apkārtmēram (zem 23 cm), kā arī zirgiem ar skausta augstumu, mazāku par 150 cm, un lielāku par 162 cm.

Izcelsme

- Lielākajai daļai Latvijā dzimušo ardeņu tipa zirgu nav izcelšanos apliecināšu dokumentu
- Par katra zirga atbilstību saglabāšanas programmai lemj šķirnes zirgu audzētāju organizācija vērtēšanas ekspertu komisija (divu vai trīs ekspertu sastāvā), lēmumu atzīmējot vērtēšanas veidlapā.
- Pēc visu zirgu novērtēšanas atkārtots visu zirgu izvērtējums

Ķēvēm

Par atbilstošiem Latvijas
ardenū zirgu šķirnes
saglabāšanas programmai pēc
izcelsmes uzskata ķēves,
kuras:

- Ir ar ne vairāk kā 50% citas
radniecīgas vai neradniecīgas
šķirnes asinību (Lietuvais
smagais vezumnieks,
Igaunijas smagais
braucamais, Latvijas šķirnes
zirgs u.c.);
- Var būt bez dokumentāri
pierādāmas izcelšanās, ja ir
skaidri nosakāms to tips
(atbilstošs aukstainu šķirņu
zirgam) un tie ir dzimuši
Latvijā (tikai pēc zirgu
vērtēšanas ekspertu
atzinuma par atbilstību)
- Dzimušas Latvijā
- Apzīmētas ar LA, LV, LS, AK
(pieļaujami arī citi šķirnes
apzīmējumi)

Ērzeļiem

- Ir ar ne vairāk kā 50% citas radniecīgas šķirnes asinību (Lietuvais smagais vezumnieks, Igaunijas smagais braucamais u.c.);
- Ir ar ne vairāk kā 25% neradniecīgas šķirnes asinību (Latvijas šķirnes zirgs, citas siltasiņu zirgu šķirnes u.c.);
- Ērzeļi var būt bez dokumentāri pierādāmas izcelšanās, ja ir skaidri nosakāms to tips (atbilstošs aukstaiņu šķirņu zirgam) un tie ir dzimuši Latvijā (tikai pēc zirgu vērtēšanas ekspertu atzinuma par atbilstību).

Izcelsme

Herkules LA	126 HRABRĪ ZA Lita LA	Harkan ZA Marsa ZA Lunis A288 Līva AK4268
Sprinta LA	Vairogs A495 Ramona LA	Ikars A474 Vasa A407

Kas tālāk?

**Katrai zirgu šķirnei
sava mērķauditorija**

Paldies par uzmanību!

